

УПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН ВЕТЕРИНАРНОГО НАПРЯМУ

***В. О. Євстаф'єва, доктор ветеринарних наук, доцент,
О. С. Клименко, кандидат ветеринарних наук, доцент,
О. В. Кручиненко, кандидат ветеринарних наук, доцент,
В. О. Коваленко, методист***

Наведено дані щодо упровадження окремих форм інноваційних технологій у навчальний процес при викладанні дисциплін ветеринарного напрямку на прикладі дисципліни «Глобальна паразитологія». Встановлено, що педагогічні нововведення у вигляді застосування інформаційних технологій та методів інтерактивного навчання при проведенні лекційних та лабораторних занять підвищують інтелектуальну спроможність та успішність студентів, а також інноваційний потенціал педагога

Навчальні дисципліни, ветеринарна медицина, упровадження, інноваційні технології

Постановка проблеми. Програма входження України в єдиний Європейський та світовий освітній простір за Болонською угодою, яка впроваджується, вносить значні зміни в процес надання освітніх послуг населенню. Це передбачає впровадження нових методик і підходів при викладанні дисциплін. Сучасне життя в насиченому інформаційному полі потребує змін підходів для надання освітніх послуг. Власний інтелект викладача хоч і залишається провідним, однак не є визначальним. Сьогодні на порядку денному поряд із вивченням основ наук за допомогою викладача перед студентами стоїть завдання розвитку навичок самостійного навчання і опановування навичок здобувати знання з використанням сучасних інформаційних технологій.

Тому актуальним залишається розробка й упровадження сучасних технологій навчання при викладанні дисциплін ветеринарного напрямку у вищих навчальних закладах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Трансформація освіти вимагає в першу чергу вирішення таких нагальних питань, як орієнтація на людину, фундаментальні цінності, рішуча демократизація освіти тощо. На допомогу класичним технологічним аспектам приходять нові, зокрема, інтерактивні технології навчання.

Розглядаючи інтерактивні технології навчання як інноваційні, треба пам'ятати, що будь-яка педагогічна технологія буде мертвою, якщо не розглядати її як цілісну систему в єдності всіх компонентів і взаємозв'язків.

Слово «інтерактив», пояснюють О. Пометун та Л. Пироженко [5],

прийшло до нас з англійської від слова «inter» – взаємний і «act» – діяти. Таким чином, інтерактивний – здатний до взаємодії, діалогу. Інтерактивне навчання – це специфічна форма організації пізнавальної діяльності, яка має передбачувану мету – створити комфортні умови навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність та інтелектуальну спроможність. Цікавий приклад наводять українські дослідники інтерактивного навчання, які, пояснюючи метод інтерактивних технологій, звертають увагу на те, що наш мозок схожий на комп'ютер, а ми – його користувачі. Щоб комп'ютер працював, його потрібно ввімкнути. Так само потрібно «ввімкнути» і мозок студента. Коли навчання пасивне, мозок не вмикається [1, 6].

Однією з форм роботи у навчальному процесі є інтерактивна технологія навчання – це така організація навчального процесу, за якої неможлива пасивність студента у колективному процесі навчального пізнання, заснованому на взаємодії всіх його учасників: або кожен зі студентів має конкретне завдання, за яке він повинен публічно прозвітуватись, або від його діяльності залежить якість виконання поставленого перед малою групою завдання [3, 6, 7].

За інтерактивного навчання відбувається співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове, навчання у співпраці), де і студент, і викладач є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання, розуміють, що вони роблять, рефлексують з приводу того, що вони знають, вміють і здійснюють. Викладач під час інтерактивного навчання виступає як організатор процесу навчання, консультант, який ніколи не «замикає» навчальний процес на собі. Головними у процесі навчання є зв'язки між студентами, їхня взаємодія і співпраця. Результати навчання досягаються взаємними зусиллями учасників процесу навчання, студенти беруть на себе відповідальність за результати навчання [4, 8].

Мета дослідження – обґрунтування теоретико-методологічних і практичних методів навчання у вищих навчальних закладах в сучасних умовах та розробка рекомендацій щодо їх подальшого удосконалення шляхом упровадження інноваційних технологій навчання на прикладі викладання дисциплін ветеринарного напрямку.

Виклад основного матеріалу. Доведено, що нововведення (інновації) не виникають спонтанно, а постають результатом системних наукових пошуків, аналізу, узагальнення педагогічного досвіду.

Метою інноваційних процесів є упровадження досягнень психолого-педагогічної науки в практику, вивчення, узагальнення і поширення передового вітчизняного та іноземного педагогічного досвіду.

Рушійною силою інноваційної діяльності є педагог як творча особистість, оскільки суб'єктивний чинник є вирішальним під час пошуку, розробки, упровадження і поширення нових ідей. Творчий викладач має широкі можливості і необмежене поле для інноваційної діяльності, оскільки на практиці може експериментувати і переконуватися в ефективності методик навчання, коригувати їх, здійснювати докладну структурування досліджень навчально-виховного процесу, пропонувати

нові технології та методи навчання. Основна умова такої діяльності – інноваційний потенціал педагога.

Щоб впровадити певні інноваційні технології у навчальний процес потрібно знати, за якою схемою відбувається інноваційний процес (рис. 1).

Рис. 1. Схема інноваційного процесу

Як видно з рис. 1, інноваційний процес має певну циклічність: починається з виникнення інновації та закінчується фінішем, що говорить про завершення її існування й потреби початку нового циклу. Тому процес упровадження інновацій у навчальному процесі доцільно розподілити на основні етапи, врахувавши теоретичну та практичну підготовку викладачів. На підставі всебічного аналізу необхідно своєчасно коригувати темп та зміст оновлення педагогічного процесу, накреслюючи нові перспективи роботи.

Кожна галузь знань має свої особливості упровадження в навчальний процес інноваційних технологій. Так дисципліни ветеринарного напрямку ставлять за мету навчити студента діагностувати захворювання тварин, риби, бджіл, призначати й проводити лікування хворих тварин і складати заходи, які будуть профілакувати хвороби.

Щоб зрозуміти специфіку упровадження інноваційних технологій у викладання дисциплін ветеринарного напрямку необхідно знати специфіку процесу сприймання та обробки інформації студентом, з якого в майбутньому буде формуватися фахівець з ветеринарної медицини (рис. 2).

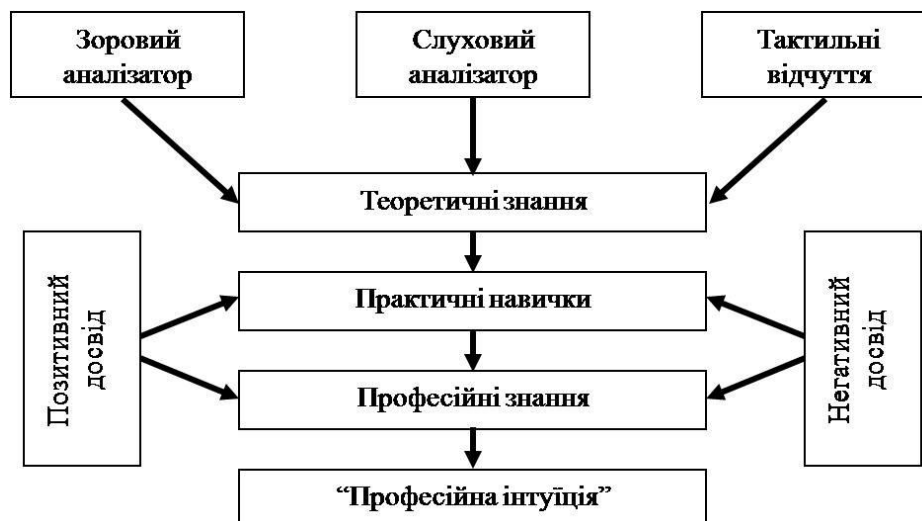

Рис. 2. Процес сприймання та обробки інформації студентом

Як видно з рис. 2, студент за рахунок зорового аналізатору (огляд тварини), тактильної чутливості (пальпація) та слухового аналізатору (прослуховування тварини, отримання відомостей про тварину у власника) сприймає певну інформацію про стан тварини. Отримані дані він порівнює зі своїми теоретичними знаннями, знаходить певну відповідність і, таким чином, отримує практичні навички (підтверджує теорію на практиці). В подальшому студент ставить діагноз і призначає лікування, яке може призвести до одужання тварини (позитивний досвід) або негативних наслідків (негативний досвід). Як правило, негативний досвід повинен спонукати студента на подальше збільшення свого як теоретичного, так і практичного досвіду, що, в свою чергу, призводить до формування професійних знань і професійної інтуїції.

Тому, виходячи з вищезазначеного, завданнями упровадження інновацій у навчальний процес є:

1. Відповідність майбутнього фахівця вимогам сучасного роботодавця.
2. Створення найбільш сприятливих умов для студента у формуванні його як професійного фахівця і творчої особистості.
3. Вміння спілкуватися і нести відповідальність за свої професійні знання.
4. Прагнення майбутніх фахівців до постійного оновлення і удосконалення своїх знань і умінь шляхом проведення науково-дослідної роботи.

Одним із напрямів оновлення освітнього процесу при викладанні дисциплін ветеринарного напрямку є його інформатизація, тобто упровадження інформаційних технологій.

Чому це необхідно? Більшість підручників, які рекомендовані МОН України для використання у навчальному процесі, містять схематичні зображення збудників, що ускладнює сприймання достовірної інформації про збудника студентом у процесі навчання. Тому схематичне

зображення збудників в недостатній мірі відображає справжню будову одного й того самого паразита.

Разом з тим, переважна кількість модульного контролю у викладанні дисциплін ветеринарного напрямку була представлена тестами у вигляді текстового матеріалу, який також не в повній мірі за описом паразита може дати повну інформацію про даного збудника, що утруднює процес переведення теоретичних знань у практичні навички. В зв'язку з цим нами були запропоновані завдання модульного контролю для студентів у вигляді визначення виду паразитів за їх фото. Таким чином, студенту не потрібно підганяти теоретичний опис збудника під його візуальну форму.

При викладанні лабораторних занять з дисциплін ветеринарного напрямку ми застосовуємо переважно метод інтерактивного навчання у вигляді вирішення спільної проблеми щодо постановки діагнозу. Тобто студентів розділяють на робочі групи (по 2–3 студента у кожній). Кожній групі дають матеріал із заздалегідь відомим збудником (для кожної групи різним) і пропонуються різні методи досліджень. Кожний студент виконує свою роботу під керівництвом викладача і пропонує свою версію діагнозу, який обговорюється в групі. В подальшому відбувається обмін інформацією серед студентів різних груп з участю викладача і встановлення остаточного діагнозу.

Під час інтерактивного навчання студенти вчаться бути демократичними, толерантно спілкуватися між собою та з іншими людьми, критично мислити, приймати та аналізувати рішення.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Застосування сучасних технологій навчання при викладанні дисциплін ветеринарного напрямку полягає у використанні інтерактивних технологій колективно-групового навчання. Це підвищує ефективність засвоєння студентами матеріалу й змушує викладачів постійно удосконалюватися.

В перспективах подальших досліджень потрібно випробувати застосування таких методів навчання, які б при їх оптимальному поєднанні були спрямовані на активізацію різних компонентів мислення студентів та їх гармонійного розвитку.

Список літератури

1. Беспалько В. П. Слагаемые педагогической технологии / В. П. Беспалько. – М., 1989. – С. 10–15.
2. Дмитриченко М. Ф. Збірник нормативних документів з питань організації навчання у вищих навчальних закладах України / М. Ф. Дмитриченко. – К., 2002. – 244 с.
3. Зязюна І. Я. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій: Навч. Посібник / І. Я. Зязюна, О. М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2003. – 240 с.
4. Комар О. А. Модернізація сучасного навчально-виховного процесу / О. А. Комар // Зб. наукових праць. – К.: Мінімум, 2005. – С. 159–166.

5. Пометун О. Інтерактивні технології навчання: Теорія, досвід: метод. посіб. / О. Пометун, Л. Пироженко. – К.: А.П.Н., 2002. – 136 с.

6. Пометун О. І. Підготовка вчителів початкових класів: інтерактивні технології у ВНЗ / О. І. Пометун, О. А. Комар. – Умань: РВЦ «Софія», 2006. – С. 18–21.

7. Сисоєва С. О. Вища освіта України: реалії сучасного розвитку / С. О. Сисоєва, Н. Г. Батечко / Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Київський університет імені Бориса Грінченка, Національний університет біоресурсів і природокористування України – К.: ВД ЕКМО, 2011. – 344 с.

8. Percival E. A Handbook of Educational Technology / E. Percival, H. Ellington. – London, 1984. – P. 12–20.

Приведены данные по внедрению отдельных форм инновационных технологий в учебный процесс при преподавании дисциплин ветеринарного направления на примере дисциплины «Глобальная паразитология». Установлено, что педагогические нововведения в виде применения информационных технологий и методов интерактивного обучения при проведении лекционных и лабораторных занятий повышают интеллектуальную способность и успеваемость студентов, а также инновационный потенциал педагога.

Учебные дисциплины, ветеринарная медицина, внедрения, инновационные технологии.

The data on the implementation of certain forms of innovative technologies in the educational process in the teaching disciplines of veterinary referral to discipline example «Global parasitology». Found that pedagogical innovations in the form of information technology and interactive teaching methods in conducting lectures and labs improve intellectual ability and academic performance of students, and the innovative potential of the teacher.

Academic disciplines, veterinary medicine, the introduction, innovative technologies.